

Svenska Vykortsföreningens Nyhetsbrev

Nyhetsbrev nr 10 oktober 2018 ([\$Datum])

Hej [\$Fornamn]!

Välkommen till nyheter och vykortsbulletiner från Svenska Vykortsföreningen!

Innehåll

- Bättre början av oktober än för 100 år sen?
- Föreningsaktiviteter
- Eftertankar från föreningsbesöket i Eksjö den 11 augusti
- Kort-nytt nr 3-4/2018
- Polkagrisens Amalia Erikson
- "Vykortsraseriet" nr 2 i svenska tidningar
- Aktuella mässor och aktiviteter
- Om nyhetsbrevet ... och det där med GDPR

Bättre början av oktober än för 100 år sen?

1 oktober var det 100 år sen järnvägsolyckan i Getå, Sveriges hittills allvarligaste järnvägsolycka

Oktober 1918 hade en fruktansvärd inledning. Järnvägsolyckan i Getå inträffade den 1 oktober 1918 i Getå i nuvarande Norrköpings kommun. Det exakta antalet omkomna är inte känt men minst 42 personer dog.

Olyckan inträffade på dagen bara tre år efter järnvägen invigdes och berodde på ett jordskred i ler- och gruslager i en brant sluttning ned mot Bråviken där järnvägen hade anlagts. Direkt efter jordskredet kom ett tåg med lok och tio vagnar som spårade ur och föll ned på en landsväg bredvid banvallen. Det höga antalet omkomna berodde inte främst på urspårningen i sig utan på att glödande kol satte eld på vagnarna där många passagerare satt fastklämda.

Det var inte slut med detta. Katastrofen med det nyligen invigda Bråviken-tåget fick naturligtvis stort genomslag och skrämde bort svenska folket från den här typen av oprövade nymodigheter. En som lät sig skrämmas var fru Esther Bauer, maka till konstnären John Bauer, som hade tröttnat på livet på Björkudden med sonen Putte vid sjön Bunn utanför Gränna där hennes egna konstnärskap låg i träda. Familjen hade beslutat att flytta till Danderyd. Fru Bauer krävde att familjen för flytten skulle välja det beprövade färdssättet ångbåt. Ångaren Per Brahe var sjösatt 1857 och hade trafikerat rutten Jönköping – Stockholm i årtionden. På kvällen den 18 november 1918 bordade familjen skeppet och startade färden mot Stockholm.

Föreningsaktiviteter

Närmast, om jag hinner få ut Nyhetsbrevet ikväll, ligger Valbomässan den 6 oktober kl 10-15. En mindre mässa, men det har sina fördelar. Gratis inträde, du hinner runt bland säljarna, har ett härligt kafé som bäddar för samtal med gamla och nya vykortsvänner!

Valbomässan 6 oktober

Plats: Valbo (nära Gävle). Äldreboendet Furugården, Groths väg 3.

Tid: 6 oktober kl 10-15

Arrangör: Svenska Vykortsföreningen.

Frimärkets Dag 13 oktober

Lördagen därpå, den 13 oktober, är det **Frimärkets Dag**, Sveriges Filatelist-Förbunds och PostNords evenemang som i år körs för 50-de gången arrangerat av 57 lokala filatelistföreningar. Svenska Vykortsföreningen har inget eget arrangemang men deltar i två lokala förenings utställningar:

Uppsala Filatelistförening, Gränbystaden Marknadsgatan 1, Kl. 11.00–14.00

Sollentuna Filatelistklubb. Sollentuna Hembygdsförening, Lillhershövdavägen 1, Kl. 11.30-15.00

Novemberträffen 10 november

Medlemsmöte för Svenska Vykortsföreningen.

Föredrag om Carla-förlagets vykortsutgivning, förtäring, vykortsbyte/sälj/köp

Plats: Höganäsgatan 6B, Uppsala

Tid: 10 november Kl. 13-17

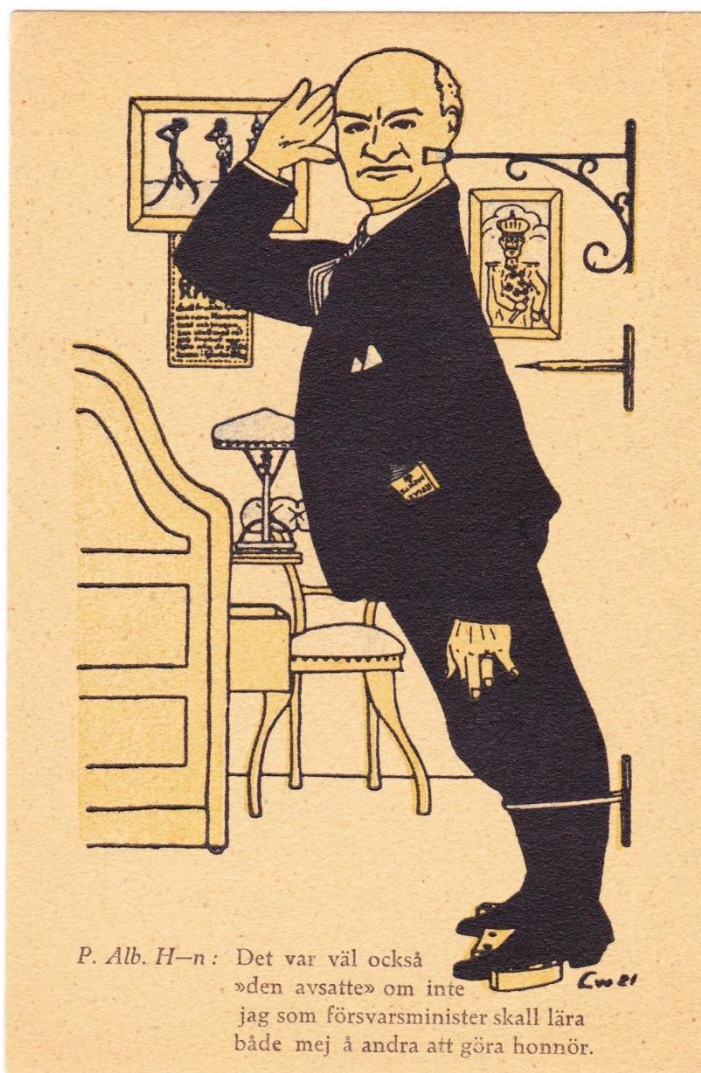
Anmälan senast 3 november till Benny Kullinger, Nya medlemmar välkomna!

Eftertankar från medlemsbesöket i Eksjö den 11 augusti

Vårt storartade mottagande inspirerade till följande lilla historiska betraktelse med rötter i 1920-talet.

Smålands husarer, K4, på Eksjö torg, när regementet fortfarande var aktivt ca 1915

Smålands husarer, truppen som börjat som ryttarfanan i Småland från 1543, kom att heta till slut, då med regementsbeteckningen K4, tycks fortfarande vara en symbol för staden Eksjö, trots att regementet lades ner för 91 år sedan.

När Per Albin Hansson 1920 tillträdde som krigsminister var det inte som landsfader han var känd. Under Brantings ledarskap inledde han en kraftig nedrustning av försvaret för att frigöra resurser för reformer.

Vid det stora nedrustningsbeslutet 1925 framstod han som en av de drivande krafterna. De indragningar som gjordes var betydande; sjutton truppförband lades ner.

Med detta beslut var klockan slagen för Smålands husarer. Förbandet fick en nådatid 1927 ut, med en avvecklingsorganisation kvar till och med mars 1928. Det gick ur tiden med Torgny Segerstedt s ord: "Bort rida Smålands ryttare. Det förflutnas skuggor jaga förbi. Kvar står ministären Sandler och myser i solskenet."

Eksjöfotografen Falk gjorde sin tolkning av försvarsbeslutets effekter.

Minnet av husarerna försvann inte så lätt. Redan 1927 bildades föreningen Smålandshusarerna som bidrog till ett monument över regementet.

1929 restes en ryttarstaty föreställande en Smålandsryttare från Gustav II Adolfs tid på Stora torget i Eksjö.

Nedrustningsbeslutet var inte utan politiska konsekvenser. Socialdemokraten Sandler fick kasta in handsken 1926 och liberalen Carl Gustaf Ekman tog över med en minoritetsregering.

1928 hade Per Albin tagit över som partiordförande och ställde upp i det så kallade kosackvalet som blev en förlust för vänstern.

Allmänna Valmansförbundets Arvid Lindman fick kungens uppdrag att bilda regering vilket den 1 oktober resulterade i den rena högerregeringen Arvid Lindman II.

Föreningen Smålandshusarerna finns kvar än idag och bidrog med sina medlemmar till fägnaden vid vårt besök.

Kort-nytt nr 3 & 4/2018

Den 22 september landade Kort-nytt nr 3 i min brevlåda!

Kort-nytt 2018 nr 4 har manusstopp den 1 november. Till dess bör jag alltså hunnit tänka ut, välja bilder och formulerat min krönika – varför inte vykortssamlande från typ 1899 och framåt? Vi får väl se!

1 november skall också alla andra bidrag såsom medlemsannonser, artiklar, kommentarer skall då vara inne till vår redaktör [Benny Kullinger](#). Våra sponsorer kan beställa annonser av [Arne Sandström](#). Den färdiga tidningen beräknas levereras ut i början av december.

Tidningen skickas ut till våra föreningsmedlemmar, något som ni enkelt blir med 150 kronor som betalas in på vårt plusgiro 467 48 88-5. Glöm inte namn, adress och mejl!

Medlemskapet gäller för kalenderåret, så fram till 1 oktober får nya medlemmar årets tidigare nummer utskickade i mån av tillgång. Från första oktober får nya medlemmar årets sista tidning och är välkomna att delta i sista månadernas aktiviteter, men medlemskapet gäller då för 2019.

För utlandsleveranser av tidningen behöver vi lägga på till 225 SEK, betalas enklast till IBAN: SE15 9500 0099 6042 4674 8885 BIC: NDEASESS (eller till PG-numret ovan om ni har svenskt bankkonto)

Polkagrisens Amalia Eriksson

Prins Carl och Prinsessan Ingeborg med polkagrisens moder, Amalia Eriksson

Polkagrisbagaren Amalia Eriksson har 1915 besök av prins Carl, prinsessan Ingeborg och deras döttrar Margaretha, Märtha och Astrid, kanske det stoltaste ögonblicket i Amalias liv.

Med på bilden ser vi också Elsa och Arthur Fürstenberg, samt troligen Herta von Düben och R. Frick. (Arthur Fürstenberg var prins Carls läkare och konstmecenaten Pontus F:s brorson). I kanten på bilden ser vi Gränna kyrka och utkanten av en stor skara upphetsade barn som samlats för att begäpa den besökande kungligheten som anlänt till staden medelst häst och vagn, mycket passande eftersom polkagrisfabriken de besöker har fastighetsbeteckningen vagnfabriken 4, efter Granlunds Vagnfabrik som några år tidigare fått lägga ner. Vykortet är förmodligen framkallat på vykortsfotopapper av Grännas hoffotograf Calla Sundbeck som tagit bilden. På originalbilden som finns på muséet ses en större uppspelt barnaskara som tyvärr maskats bort på vykortet.

Polkagrisfabriken sedd inifrån kyrkogården

Det klassiska vykortet med Amalia Erikson och två barn vid södra tullstugan i Grænna

Om det var någon som hade gått från "Rags to riches" så var det Amalia.

Född 1824 i Jönköping drabbades hon tidigt av olyckan. En koleraepidemi som härjade i Jönköping 1834 ryckte bort hennes föräldrar och fem syskon.

Nödgdad att klara sig själv fick hon ta plats som piga i det närbelägna Grænna, där hon fann sig till rätta och hittade en make.

Hon blev gravid med tvillingar – men här slutade lyckan. Bara veckan efter dottern Idas födelse gick hennes man bort i dysenteri tillsammans med den yngsta tvillingen.

1859 ansökte och fick Amalia Eriksson tillstånd att få tillverka "finare bakverk och den så kallade polkagrisen".

Efter ett tag tog Amalia Eriksson fram polkagrisstången som med tiden blev väldigt populär!

1997 restes Lena Lerviks staty över Amalia. Per Brahe fick vänta 236 år efter sin död innan Grännaborna fick upp en staty, Amalia bara 74!

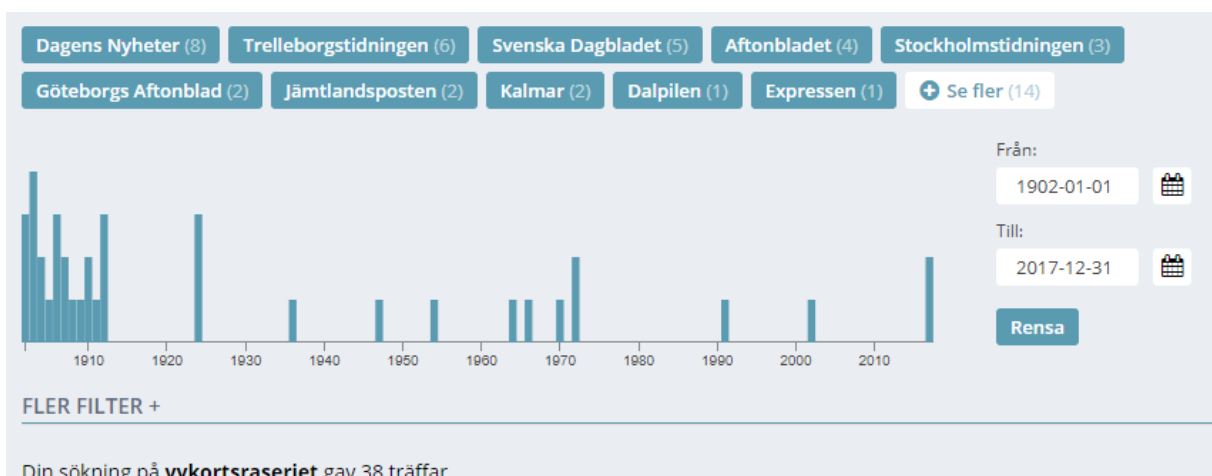
”Vykortsraseriet” nr 2 i svenska tidningar

Ohoj!
Finnes det några glada Töser mellan Ystad och Haparanda, som vilja byta vykort, besvaras de tacksamt af »Wille S.», Kilafors, p. r.
Vyer besvaras hjärtligt af »Greten», »Betty», »Thyra», »Helfrid», hvar för sig, till den 25 Aug., Enköping, p. r.
Flickor, Hallå!
Vy- och Fantasikort besvaras med blixstens hastighet af två glada och af vykortsraseriet angripna gossar, under adress: »P. T.» och »J. B.», Mölndal, p. r. **Obs.** Hvar för sig.
Vyer besvaras tacksamt af »Lilli», »Vera» och »Vivi», Strengnäs, p. r. **OBS!** Hvar för sig.
Vyer besvaras tacksamt och säkert af »Lissy» och »Ada», p. r. Enköping.
Elvira, 22 år,
och
Ella, 20 år,
hafva oafhämtade svar.

Vykort skickades Poste Restante som svar på kontaktannonser. Här i Stockholms-Tidningen.

Ordet ”Vykortsraseriet” brukar ju anges som betecknande för de första 10 åren under 1900-talet när vykortsskickandet och samlandet ökade exponentiellt. Kungliga Bibliotekets söktjänst Svenska Tidningar möjliggör att undersöka hur ord och när ord har använts i de tidningar som har digitaliserats.

Kontaktannonserna ovan innehåller den näst tidigaste förekomsten av ordet ”vykortsraseriet” i Kungliga Bibliotekets söktjänst Svenska Tidningar, införd den 14 augusti 1902. Den allra tidigaste var en längre artikel samma år där insändaren ondgjorde sig över att brorsdottern slutat skriva brev i samband med ett besök i Arvika och istället skickat vykort, tex gruss aus kort från Wien(!)

Men sökträffarna ger nog dåligt belägg för att årtiondet generellt ska ha beteckningen. Antalet hits är ju definitivt koncentrerat till 1902-1912 men begränsar sig till totalt 38 st – knappast i var mans mun!

Aktuella mässor och aktiviteter

Visar aktiviteter de närmaste tre månaderna, för längre perspektiv se [evenemangstips](#)

		MÄSSA	ÖPPETTIDER, ARRANGÖR
Okt	6	Valbo (nära Gävle). Vykortsmässa	kl 10-15 Äldreboendet Furugården, Groths väg 3. Arrangör: Svenska Vykortsföreningen .
	7	Norrtälje. Frimärks- & vykortsmässa,	kl 10-14 Folkets Hus, Galles gränd Arrangörer: Norrtälje Frimärksklubb och Norrorts Frimärksförening
	7	Vykortsbörsen	Kl 12-15 Café Gränden, Fatburs Kvarngata 4B, vid Södra Station Stockholm
	10	Södertörns Vykortsförening, stående punkt Köp/sälj och prata om vykort, emellanåt föredrag och årsmötesförhandlingar. Även icke-medlemmar välkomna	Ons kl 19-22 PRO:s lokal Träffpunkten, Runstensvägen 38, Haninge Arrangör: Södertörns VykortsFörening
	13	Solna (Stockholm). Antikdagen 2018. Antik- och Samlarmarknad	kl 11-16 Solnahallen, Ankdammsgatan 46, T-bana Solna Centrum, Tvärbanan Solna Centrum. Arrangör: Hem & Antik
	13	Frimärks- och vykortsmässa i Karlshamn/Asarum	kl 10–15 Asarums fritidsgård, Asarum. Arrangör: Karlshamns Filatelistförening
	14	Norrköping. Pekingträffen-18, frimärks- och vykortsmässa	kl 10-15 Kunskapsgymnasiets matsal, Källvindsgatan 5 (länk till karta på hemsidan nedan). Arrangör SFF i Norrköping . OBS NY LOKAL!
	20	Odensbacken. Mälardalsträff med frimärken och vykort	kl 10-15 Vid väg 52, 27 km sydöst om Örebro. Arrangör: Örebro Filatelistförening
	21	Göteborg. Vykortsmässa (även brev och frimärken),	kl 10-15 Dalheimers Hus, Slottsskogsgatan 12, nära Stena Lines Tysklandsterminal Arrangör Göteborgs Vykortsklubb .
	27- 28	Antikmässa i Uppsala	kl 10-16, Sö kl 10-16 Fyrishov (multihallarna), Idrottsgatan 2. Arrangör: Knivstamässor
Nov	3	Forssa (Finland). Samlarträff med frimärken och vykort mm.	kl 9-15 Järjestöjentalo, Kuhalankatu 17 Arrangör: Forssan Filatelisterho ry.
	3	Kista (Stockholm). Sveriges största inomhusloppis med 680 platser,	kl 11-17 Kistamässan (Pendeltåg till Helenelund, T-bana till Kista eller med bil). Arrangör: Jetsons
	4	Vykortsbörsen	Kl 12-15 Café Gränden, Fatburs Kvarngata 4B, vid Södra Station Stockholm
	7	Södertörns Vykortsförening, stående punkt Köp/sälj och prata om vykort, emellanåt	Ons kl 19-22 PRO:s lokal Träffpunkten, Runstensvägen 38, Haninge

		föredrag och årsmötesförhandlingar. Även icke-medlemmar välkomna	Arrangör: Södertörns VykortsFörening
	10	Novemberträffen, medlemsmöte för Svenska Vykortsföreningen. Föredrag, förtäring, vykortbyte/sälj/köp Anmälan senast 3 november till Benny Kullinger , Nya medlemmar välkomna!	Kl. 13-17 Höganäsgatan 6B, Uppsala Arrangör: Svenska Vykortsföreningen
	11	Solna, (Stockholm). Vykortsmässa	kl 10-16 Skytteholmsskolans matsal, Ankdammsgatan (14-16), T-bana Solna Centrum, följ skyltning mot Solnahallen, och efter att ha gått under en större väg, skylt mot Skytteholmsskolan. Matsalen är i den byggnad som ligger närmast parken, men med ingång från uppsidan. Alternativt ta Tvärbanan till Solna Centrum. Se även kartskiss på vår hemsida. Arrangör Nova Frimärken .
	17	Samlarmässa i Eksjö, Försäljning av olika sorters pappersvaror allt från frimärken till samlarbilder samt mycket mera.	kl 10–14 Oldsbergs Arena, Eksjö Arrangör: Eksjö filatelistklubb
	24	Solna (Stockholm). Hjulmarknaden, med transporthistoria, antikhobby mm.	kl 11-16 Solnahallen, Ankdammsgatan 46, T-bana Solna Centrum, Tvärbanan Solna Centrum. Arrangör Föreningen Hjulmarknaden .
Dec	2	Vykortsbörsen	Kl 12-15 Café Gränden, Fatburs Kvarngata 4B, vid Södra Station Stockholm
	5	Södertörns Vykortsförening, stående punkt Köp/sälj och prata om vykort, emellanåt föredrag och årsmötesförhandlingar. Även icke-medlemmar välkomna	Ons kl 19-22 PRO:s lokal Träffpunkten, Runstensvägen 38, Haninge Arrangör: Södertörns VykortsFörening
	26 - 27	Karlstad. Antik- och samlarmässa.	On kl 11-16 (floor-right kl 10-11), To kl 10-16 Tingvallahallarna (HAIK Arena). Arrangör: Mäss-Card .

Några museitips som kan vara av intresse för den vykortsintresserade!

Transit 1914 – 1918 på Postmuseum har vi gjort reklam för förut. Utställningen pågår till och med januari 2019.

” När första världskriget bryter ut i juli 1914 får Sverige rollen som transitland mellan öst och väst. Oräkneliga miljoner brev och paket utväxlas i den lilla staden Haparanda under de fyra år som kriget pågår. Sverige är även transitland för krigsfångepost mellan Tyskland-Ryssland och Tyskland-Japan.

I utställningen får besökaren följa tre personer. Det är fotografen Mia Green, postexpeditörerna Sixten Törneblad och Konrad Johnsson. Mia Green är 44 år och etablerad fotograf i Haparanda med omnejd vid krigsutbrottet. Hon följer engagerat händelseutvecklingen med sin kamera och dokumenterar krigets konsekvenser för Haparanda och hela världen.”

Under oktober ordnar museet en föredragsserie

10 okt Ons 17:30	Bonusmaterial - Transit föredragsserie
17 okt Ons 17:30	Mia Green (1870–1949) - Transit föredragsserie
24 okt Ons 17:30	Skumraskaffärer - Transit föreläsningsserie

[Sovjetisk affischkonst](#) på Liljevalchs i Stockholm 12 oktober 2018 – 6 januari 2019

Vykort och affischer gjordes ofta från samma original och kända affischkonstnärer dyker ofta upp som vykortskonstnärer också. Det gör mig mycket nyfiken på höstens stora utställning på Liljevalchs som blir en djupdykning i sovjetiskt 20-tal. Från en unik japansk samling visas propaganda- och filmaffischer producerade under Lenins och Stalins brutala regimer. De är gjorda av några av tidens främsta sovjetiska konstnärer.

[SVERIGES RIKSBANK 350 ÅR – FRÅN SEDELFÖRBUD TILL MINUSRÄNTA](#)

Tumba Bruksmuseum 27 februari 2018 – mars 2019

I år fyller världens äldsta centralbank, Sveriges riksbank, 350 år. Med anledning av detta visas en liten jubileumsutställning på Tumba Bruksmuseum.

Om nyhetsbrevet.....och det där med GDPR

Svenska Vykortsföreningens nyhetsbrev är ett organ för Svenska Vykortsföreningen, en ideell förening med övergripande syfte att främja intresset för att samla vykort.

Du har fått nyhetsbrevet för att du är medlem, har begärt prenumeration av nyhetsbrevet eller för att du varit i kontakt med föreningens styrelse om information eller tex handlat med vykort.

Vi skickar också till företrädare för andra vykorts- och filatelistföreningar.

Vi är föreningsmedlem som en riksförening i Sveriges Filatelist-Förbund.

Också vi har förstas uppdaterat vår informationsintegritetspolicy i enlighet med GDPR, den nya europeiska lagen för att skydda privatpersoners informationsintegritet.

Du hittar policyn på vår hemsida under [ÖVRIGT/INTEGRITETSPOLICY](#).

Bästa industrisemesterhälsningar

Thorbjörn Persson
Marknadsansvarig i styrelsen för Svenska Vykortsföreningen.
Ryavägen 96, 191 63 Sollentuna
mobil: 0733–131220

Svenska vykortsföreningens Facebook-sida www.Facebook.com/Samlavykort

Hemsida: www.samlavykort.se

Svenska Vykortsföreningen